

Armáda a všesokolské slety / 25. 6. - 28. 8. 2024

29.8.2024 - | Vojenský historický ústav Praha

Základními stavebními prvky československých legií, které vybojovaly vznik Československa, byli členové spolku Sokol. Vyznačovali se vlastenectvím a odhodláním. Na těchto základech pak byla vybudována prvorepubliková armáda. Výstava "Armáda a všesokolské slety", která byla otevřena před Generálním štábem Armády ČR v úterý 25. června, mapuje význam Sokola pro obranu naší země.

O úzkém propojení dějin Sokola a Armády svědčí také to, že dosud se při slavnostních aktech Ozbrojených sil ČR používá sokolský pozdrav Nazdar! Pokud do České republiky přijede na státní návštěvu cizí hlava státu, při uvítacím ceremoniálu Hradní stráž zdraví nastoupenou jednotku přicházející hlava státu „Vojáci, nazdar!“, načež nastoupená jednotka odpovídá „Zdar!“.

Není bez zajímavosti, že právě sokolové tvořili z více než dvou třetin první stráž Pražského hradu, kde se hlásili již ráno 29. října 1918. Položili tak základ dnešní Hradní stráž. Na to, jak vypadala uniforma příslušníka této jednotky se můžete podívat v expozici Armádního muzea Žižkov.

V úterý zahájená výstava především podtrhuje význam Sokola pro obranu naší země i jeho podíl na rozvoji armády. Sokolové vstupovali do československé armády, když to naše země nejvíce potřebovala, ale také se významně podíleli na jejím rozvoji. Mimochodem se v této expozici dočtete, jak se Sokol podepsal na tělesné výchově v armádě.

„Historie vztahů Sokola a armády je mnohem starší, než od roku 1914, kdy sokolové zakládali legie ve Francii a v Rusku. Jak jste jistě slyšeli, na začátku vernisáže, ostatně i jiných vojenských akcí, zazněly povely: Pozor! A Pohov!, které dnes vnímáme jako naprostou samozřejmost, stejně tak jako pozdrav Nazdar. Povelový systém, který dnes používá Armáda ČR ve svém základu pochází z roku 1867, kdy jej vytvořil zakladatel sokolského hnutí dr. Miroslav Tyrš. Tento systém v roce 1914 převzaly československé legie a v roce 1918 vznikající armáda. Dokonce v tehdejší budově ministerstva národní obrany seděla skupina sokolů, která dotvářela názvosloví, které používáme dodnes. Myslím, že to je ke vztahu mezi sokolstvem a naší armádou všerhájící a není třeba nic dodávat,“ řekl autor výstavy ředitel Odboru muzeí Vojenského historického ústavu Praha a vzdělavatel České obce sokolské, plukovník Michal Burian.

Díky sokolům byla armáda dobře fyzicky připravená

Zástupce náčelníka Generálního štábu AČR a Inspektor Armády ČR, generálmajor Miloslav Lafek zdůraznil, že díky zapojení sokolů byla československá armáda skvěle fyzicky připravená. „Koncem 30. let jsme měli nejlépe připravenou armádu. A potvrdilo to hned období 2. světové války. Na tom musíme stavět i dnes. Fyzická zdatnost vojáků je pro jejich práci stále klíčová. To všichni víme. Také ale víme, jak rychle v populaci klesá. Armáda a Sokol byly vždy dvě strany téže mince, které se vzájemně doplňovaly. V obou případech šlo o službu vyšším ideálům a připravenost sloužit vlasti. Tato mince je stále planá. Je jen na nás, jakou bude mít sílu a hodnotu!“, řekl Lafek.

Sokolové hromadně vstupovali do československé armády v době, kdy to země nejvíce potřebovala a návyky z tělocvičného spolku přinášeli s sebou. Proto měl Sokol a myšlenky jeho zakladatele Miroslava Tyrše velký podíl na fyzické zdatnosti příslušníků armády. A to nejen co se týče fyzické připravenosti, ale i stran duševní připravenosti jednotlivce pracovat pro vlast a bránit ji, když je

třeba.

„Tato Tyršova vize nabývá na významu právě v současné době, kdy se obrana naší zemi stává mnohem aktuálnější než kdy dřív. Naše armáda se totiž neobejde bez sportovně zdatných vlastenců. A ty vychovává právě Sokol,“ řekl při zahájení výstavy ředitel Kabinetu ministryně obrany Petr Mach, který také poděkoval autorům výstavy z Vojenského historického ústavu Praha.

Sokol vznikl i proto, aby vytvořil základ právě pro armádu. „Vzájemné sepětí obou organizací bychom našli v několika rovinách a vynikalo zvláště v těžkých okamžicích národa. Aby to bylo možné, muselo se ale soustavně rozvíjet už v klidných časech. Vsesokolské slety tohoto byly viditelným příkladem. Slety nebyly jen oslavou tělesné kultury. Demonstrovaly také disciplínu, kolektivního ducha, připravenost a obětavost. Na stejných kvalitách stojí vojenská služba do dnes,“ řekl generál Lafek.

Účast armády na všesokolských sletech byla ozdobou i dobrou propagací

Účast armády na všesokolských sletech byla od roku 1920 naprosto přirozená. V meziválečném období se stala i jedinečným způsob její prezentace. Budování důvěry občanů v ní tvořil významný prvek armádních vystoupení.

„Armádní vystoupení patřila vždy k vrcholům všesokolských sletů. Samozřejmě o to více rezonovala ve slavném a tragickém roce 1938. I dnes je idea Tyršovy sokolské brannosti stále platná, řada sokolů a sokolek vstupuje do aktivních záloh. Mezi členy Sokola je řada vojínů, vojáků, důstojníků, ale i generálů. Jedním z příkladů spolupráce je čestná jednotka České obce sokolské – Sokolská stráž. Má dnes přes 200 členů a navazuje na právě m Sokolskou stráž, která v roce v roce 1918 chránila Pražský hrad. Jsme nesmírně rádi, že právě s Hradní stráží a našimi členy v ní, se každoročně konají pravidelné výcviky v pořadové přípravě našich sester a bratrů, kteří se chtějí stát členy Sokolské stráže. Jsem rád, že jsme v letošním roce uzavřeli v letošním roce s Ministerstvem obrany Memorandum o spolupráci, na základě kterého budeme prohlubovat naši již tak skvělou a osvědčenou spolupráci, čehož je důkazem i tato výstava. Přeji všem, aby se jim líbila a dozvěděli se z ní něco zajímavého,“ řekl starosta České obce sokolské Martin Chlumský.

<https://www.vhu.cz/armada-a-vsesokolske-slety-25-6-28-8-2024>